

DRŽAVNA UPRAVA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

1131

Na temelju članka 49. stavka 2. Zakona o sustavu civilne zaštite (»Narodne novine«, br. 82/15), uz prethodno mišljenje Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva obrane, Ministarstva zaštite okoliša i energetike i Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja, ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje donosi

PRAVILNIK

O NOSITELJIMA, SADRŽAJU I POSTUPCIMA IZRADE PLANSKIH DOKUMENATA U CIVILNOJ ZAŠTITI TE NAČINU INFORMIRANJA JAVNOSTI U POSTUPKU NJIHOVOG DONOŠENJA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se nositelji, sadržaj i postupci u izradi sljedećih planskih dokumenata u području civilne zaštite te način informiranja javnosti u postupku njihovog donošenja:

- Državnog plana djelovanja civilne zaštite
- planova djelovanja civilne zaštite jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- zajedničkog plana djelovanja civilne zaštite dvije ili više jedinica lokalne samouprave koje su zajednički organizirale obavljanje poslova civilne zaštite iz svoga samoupravnog djelokruga
- vanjskih planova zaštite i spašavanja jedinica područne (regionalne) samouprave u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari (u daljnjem tekstu: Vanjski plan)
- operativnih planova civilne zaštite pravnih osoba o načinu organiziranja provedbe mjera i aktivnosti u sustavu civilne zaštite (pravne osobe u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske i pravne osobe koje su odlukom nadležnog središnjeg tijela državne uprave određene kao operativne snage sustava civilne zaštite od posebnog interesa na državnoj razini te pravne osobe koje su odlukama izvršnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave određene od interesa za sustav civilne zaštite)
- operativnih planova pravnih osoba koje obavljaju djelatnost korištenjem opasnih tvari (izuzev višeg razreda postrojenja definiranog Uredbom o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (u daljnjem tekstu: Uredba)
- procjena rizika pravnih osoba koje obavljaju djelatnost korištenjem opasnih tvari (izuzev višeg razreda postrojenja definiranog Uredbom)
- smjernica za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- godišnje analize stanja i godišnjeg plana razvoja sustava civilne zaštite jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje.

Članak 2.

(1) Planski dokumenti u području civilne zaštite izrađuju se na temelju Procjene rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku i procjene rizika od velikih nesreća jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, na temelju propisa koje predlaže ili donosi Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost te na temelju odredbi ovog Pravilnika.

(2) Dijelovi Državnog plana mogu biti dio Plana provođenja utvrđenih obveza središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove civilne zaštite u stanju neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske i ratnom stanju.

(3) Smjernice za izradu procjena iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se posebnim provedbenim propisom koji donosi čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove civilne zaštite.

(4) Planovi djelovanja sustava civilne zaštite izrađuju se isključivo za potrebe djelovanja kapaciteta sustava civilne zaštite za slučaj izvanrednih događaja/prijetnji iz kategorije neprihvatljivih rizika.

Članak 3.

(1) Ovim Pravilnikom definira se i postupak koje su obvezne provesti jedinice lokalne samouprave kako bi dokazale da njihovo područje nije izloženo visokim ili vrlo visokim rizicima te stoga nisu obvezne izraditi i donijeti procjenu rizika od velikih nesreća.

(2) Smjernicama za izradu procjena rizika koje za svoja područja donose jedinice područne (regionalne) samouprave utvrđuje se obvezni sadržaj procjena rizika na nižim razinama. Kriterije za izradu tih dokumenata propisuje središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove civilne zaštite kako bi se takvim pristupom osigurala usporedivost rezultata dobivenih analiziranjem rizika za potrebe na nacionalnoj razini. Smjernicama se utvrđuje da se u procjenama rizika na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (JLP(R)S) obvezno moraju obrađivati visoki i vrlo visoki rizici koji se Procjenom rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku povezuju uz područje pojedine JLP(R)S te, pored navedenih, i rizici koji su za područje županije vrednovani kao vrlo visoki.

(3) Smjernicama iz stavka 2. ovog članka identificiraju se prijetnje i prikazuju u tablici kao registar rizika koji jedinicama lokalne samouprave služi za potrebe preliminarnog vrednovanja rizika za vlastito područje. Rezultati preliminarnog vrednovanja rizika, koji se provodi postupkom propisanim Smjernicama na načelu samoprocjene, isključivi su pokazatelj na temelju kojeg izvršno tijelo lokalne samouprave može donijeti akt kojim se utvrđuje da njihovo područje nije izloženo značajnijim rizicima.

(4) Jedinice lokalne samouprave u slučaju iz stavka 3. ovog članka aktom izvršnog tijela potvrđuju utvrđeno stanje te:

- utvrđuju da na temelju provedenog postupka nisu u obvezi izraditi procjenu rizika
- utvrđuju minimalan sadržaj plana djelovanja civilne zaštite (obvezno: osnovne karakteristike područja, način prijenosa informacija ranog uzbunjivanja i obavješćivanja stanovništva o mjerama i postupcima koje se preporučuju poduzeti u slučaju nesreće, mobilizacija operativnih snaga civilne zaštite za djelovanje u otklanjanju posljedica nesreća, djelovanje stožera i povjerenika civilne zaštite, obrazloženje).

(5) Obrazloženjem akta izvršnog tijela lokalne samouprave potvrđuje se da unatoč utvrđenom stanju rizika koji su tolerirane ili niske razine nije moguće isključiti mogućnost nastanka nesreća sa značajnijim posljedicama po zdravlje, živote i materijalna dobra stanovnika, iako se procjenjuje da je ona izuzetno niska, te se zbog toga provode određene aktivnosti koje uključuju pripravnost i djelovanje kapaciteta operativnih snaga sustava civilne zaštite.

(6) Na akt iz stavka 4. ovog članka prethodnu suglasnost daje nadležni područni ured središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove civilne zaštite.

II. PLANOVI DJELOVANJA CIVILNE ZAŠTITE

1. Državni plan djelovanja civilne zaštite

Članak 4.

(1) Državni plan djelovanja civilne zaštite (dalje u tekstu: Državni plan) donosi se poradi provođenja preventivnih mjera i postupaka na temelju informacija iz sustava ranog upozoravanja, utvrđivanja organizacije aktiviranja i djelovanja sustava civilne zaštite, usklađivanja provođenja mjera i aktivnosti iz djelokruga sudionika sustava civilne zaštite te usklađivanja djelovanja operativnih snaga sustava civilne zaštite tijekom otklanjanja posljedica velikih nesreća i katastrofa, osobito u slučaju potresa, poplava i požara otvorenog prostora.

(2) Državnim planom razrađuje se složeni sustav djelovanja različitih operativnih snaga različitih razina jedinstvenog sustava civilne zaštite tako da predstavlja glavni operativni dokument kojeg u slučaju velike nesreće koristi Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske.

(3) Državni plan temelji se na implementaciji operativnih načela sustava civilne zaštite (supsidijarnost, solidarnost i kontinuitet djelovanja) i njime se razrađuje djelovanje u katastrofi koje će se razlikovati u odnosu na vrstu, veličinu, prirodu i pojedine faze izvanrednog događaja te se može nadopunjavati posebnim planovima, odnosno specifičnim planskim dokumentima kao što su: Državni plan obrane od poplava, Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora, Plan intervencija kod velikih požara otvorenog prostora na teritoriju Republike Hrvatske, Program aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku i drugim dokumentima ovisno o stvarnim operativnim potrebama sustava civilne zaštite kada djeluje u katastrofi.

(4) Državni plan izrađuje središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove civilne zaštite uz suradnju nadležnih središnjih tijela državne uprave i upućuje ga Vladi Republike Hrvatske.

Članak 5.

- (1) Državni plan usvaja se radi:
 - a) definiranja okvira za reagiranje u slučaju kada Vlada Republike Hrvatske proglasi stanje katastrofe,
 - b) utvrđivanja rješenja kojima je u što kraćem vremenu moguće osigurati minimalne uvjete za normalno funkcioniranje zajednice i
 - c) definiranja uvjeta za prekidanje stanja katastrofe.
- (2) Procjena rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku je polazište za izradu Državnog plana.
- (3) Sukladno provedenom vrednovanju rizika, uzimajući u obzir reprezentativne scenarije ugroza s najgorim mogućim posljedicama i najvjerojatnije neželjene jednostavne i složene ugroze, Procjenom rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku definiraju se: neprihvatljivi, tolerirani i prihvatljivi rizici.
- (4) Sukladno rezultatima vrednovanja rizika iz stavka 3. ovog članka Državnim planom utvrđuju se tri kategorije spremnosti za reagiranje sustava civilne zaštite: a) crvena, b) žuta i c) zelena.
- (5) Neprihvatljivi rizici odgovaraju crvenoj kategoriji, tolerirani rizici žutoj dok prihvatljivi rizici odgovaraju zelenoj kategoriji potrebne razine spremnosti za reagiranje sustava civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama.

Članak 6.

- (1) Razina spremnosti sustava civilne zaštite implicira obim, sastav i strukturu sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite koje se uključuju u provođenje mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite te način njihovog djelovanja, što se uređuje Državnim planom.
- (2) Operativne snage sustava civilne zaštite za primjenu Državnog plana, u odnosu na razinu operativne spremnosti, dijele se u dvije grupe.
- (3) Prvu grupu operativnih snaga čine sljedeći kapaciteti temeljnih operativnih snaga: Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske, koordinatori na lokaciji, operativne snage središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove civilne zaštite (državne intervencijske postrojbe civilne zaštite, državne vatrogasne intervencijske postrojbe), operativne snage vatrogastva, operativne snage Hrvatskog Crvenog križa, operativne snage Hrvatske gorske službe spašavanja i operativni kapaciteti pravnih osoba koje su odlukom nadležnog središnjeg tijela državne uprave određene kao operativne snage sustava civilne zaštite od posebnog interesa na državnoj razini (posebno kapaciteti državnih javnih poduzeća, zdravstvenog sustava, transportni i građevinski kapaciteti, znanstveni, istraživački i laboratorijski kapaciteti, komunalni i drugi žurni servisi i sl).
- (4) Drugu grupu operativnih snaga čine kapaciteti preostalih operativnih snaga sustava civilne zaštite koje nisu navedene u stavku 3. ovog članka: udruge građana, postrojbe i povjerenici civilne zaštite i pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite na nižim hijerarhijskim razinama cjelovitog sustava civilne zaštite (jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave).
- (5) Kapaciteti Oružanih snaga Republike Hrvatske i Policije ne razvrstavaju se po grupama operativnih snaga već se u provođenje mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama uključuju sukladno posebnim propisima na načine i pod uvjetima koji se razrađuju Državnim planom.

Članak 7.

- (1) Katastrofe iz kategorije crvene kategorije spremnosti zahtijevaju angažiranje svih kapaciteta sustava civilne zaštite s razine jedne ili više jedinica područne (regionalne) samouprave te određenih ili svih kapaciteta iz prve grupe operativnih snaga s državne razine, a u odnosu na operativnu zahtjevnost mogu biti razlogom za traženje međunarodne humanitarne i operativne pomoći. Djelovanje kapaciteta sustava civilne zaštite u katastrofama iz crvene kategorije usklađuje Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske dok traženje međunarodne pomoći administrativno i operativno usklađuje središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove civilne zaštite.
- (2) Katastrofa iz žute kategorije spremnosti, koja se proglasi zbog nesreće u području postrojenja koje je obveznik Uredbe s mogućim posljedicama za područje jedne ili više jedinica područne (regionalne) samouprave, može zahtijevati angažiranje svih kapaciteta sustava civilne zaštite pogođenih područja s područne razine te određenih – specifičnih kapaciteta iz prve grupe operativnih snaga s državne razine, a u odnosu na operativnu zahtjevnost i traženje međunarodne specijalističke (ekspertne) pomoći. Djelovanje kapaciteta sustava civilne zaštite u katastrofi izazvanoj industrijskom nesrećom i kada se proglasi epidemija i pandemija usklađuje Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske.
- (3) Posljedice ostalih ugroza iz žute kategorije spremnosti, osim iz stavka 2. ovog članka, za reagiranje sustava civilne zaštite samo u iznimnim slučajevima (izuzev epidemija i pandemija) mogu zahtijevati proglašavanje katastrofe, odnosno uključivanje više razina i više operativnih snaga sustava civilne zaštite iz prve grupe te stoga i koordiniranje provođenja mjera i aktivnosti sustava na otklanjanju posljedica od strane Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, dok eventualno traženje međunarodne specijalističke pomoći usklađuje središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove civilne zaštite.

(4) Sve ugroze iz zelene kategorije uglavnom se otklanjaju djelovanjem redovnih sektorskih operativnih snaga, kapaciteta iz druge grupe operativnih snaga nižih hijerarhijskih razina sustava civilne zaštite te u izuzetnim događajima određenih specijalističkih operativnih snaga sustava civilne zaštite iz prve grupe na način definiranim Državnim planom. U izvanrednim događajima koji zahtijevaju angažiranje operativnih snaga iz prve grupe odluku o njihovom djelovanju usklađuje Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske.

Članak 8.

(1) Državni plan sadrži:

1./ Uvod

2./ Upozorenja

3./ Pripravnost, mobilizacija i narastanj operativnih snaga

4./ Mjere civilne zaštite

5./ Način rada Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske kada usklađuje provođenje mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite

6./ Plan djelovanja državne intervencijske postrojbe civilne zaštite i državne vatrogasne intervencijske postrojbe

7./ Grafički dio

8./ Priloge.

(2) Državni plan je operativni dokument, prvenstveno namijenjen za potrebe djelovanja Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske u slučaju katastrofa te za potrebe izrade planskih dokumenata civilne zaštite koje su obvezne izraditi i usvojiti niže hijerarhijske razine jedinstvenog sustava civilne zaštite.

Članak 9.

U uvodnom dijelu Državnog plana navodi se pravna osnova, cilj donošenja, svrha i namjena, način usklađivanja/ažuriranja, uvjeti primjene, okvir i sadržaj sustava civilne zaštite, načela postupanja sustava civilne zaštite – sudionika, operativnih snaga i građana prije, tijekom i neposredno nakon katastrofa koje su prouzročile prijetnje iz Procjene rizika od katastrofa u Republici Hrvatskoj (osobito: potresa, poplava i požara na otvorenom prostoru).

Članak 10.

(1) U pravilu, kako bi se osiguralo pravovremeno raspolaganje informacijama od značaja za rano upozoravanje te kako bi se sustav civilne zaštite pravodobno pripremio za reagiranje, sve organizacije kao što su Državni hidrometeorološki zavod, Hrvatske vode, Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost, državne agencije, inspekcije, operateri područja postrojenja i infrastrukture s opasnim tvarima, središnje tijelo državne uprave nadležno za unutarnje poslove te druge organizacije kojima su prikupljanje i obrada informacije od značaja za civilnu zaštitu dio redovne djelatnosti kao i ostali sudionici sustava civilne zaštite, dužni su informacije o prijetnjama do kojih su došli iz vlastitih izvora ili putem međunarodnog sustava razmjene, a koje mogu izazvati veliku nesreću i katastrofu, odmah po saznanju dostaviti središnjem tijelu državne uprave nadležnom za poslove civilne zaštite.

(2) Državnim planom utvrđuju se: svi sustavi ranog upozoravanja i pravne osobe koje njima raspolažu, izvori podataka (organizacije i sustavi kojima se informacije prikupljaju s osnovnim tehnološkim karakteristikama i ocjenom pouzdanosti i točnosti – vlastiti ili izvori iz kojih se prikupljaju kroz sustav međunarodne razmjene i dr.), obveze vlasnika i korisnika izvora informacija – svih sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite koje su u bilo kojem svojstvu u doticaju s podacima ranog upozoravanja u svezi raspolaganja s tim podacima, postupanje (obveze s vremenom u kojem su sve prikupljene informacije sa stručnim predikcijama nastanka (mjesto, vrijeme) i razvoja (trajanje i jačina) izvanrednih događaja). Pravne osobe koje raspolažu podacima od značaja za rano upozoravanje dužne su središnjem tijelu državne uprave nadležnom za poslove civilne zaštite dostaviti i prijedloge obveznih mjera i koraka koje su na temelju tih informacija dužni poduzeti sudionici sustava civilne zaštite. Središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove civilne zaštite sve prikupljene informacije analizira i Stožeru civilne zaštite Republike Hrvatske predlaže donošenje odluka o načinu i vremenu provođenja postepenog uvođenja pripravnosti i podizanju razine spremnosti kapaciteta sustava civilne zaštite za reagiranje u velikim nesrećama i katastrofama i to u pravilu iz prve grupe operativnih snaga, komunikaciju s medijima i javnošću u svezi informacija ranog upozoravanja kao i predikcije mogućih scenarija razvoja događaja i postupaka koji se preporučuju poduzeti kako bi se umanjile posljedice neželjenog izvanrednog događaja po živote građana, imovinu i okoliš.

(3) Središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove civilne zaštite informacije iz stavaka 1. i 2. ovog članka koristi za poduzimanje mjera iz vlastite nadležnosti ili za potrebe djelovanja Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske.

(4) Informacije iz stavka 1. ovog članka središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove civilne zaštite dostavlja čelnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (JLP(R)S) na temelju kojih oni nalažu: pripravnost operativnih snaga sustava civilne zaštite, provođenje zaštitnih postupaka stanovnika na ugroženom području te pravodobno

planiraju poduzimanje mjera i aktivnosti operativnih snaga sustava civilne zaštite u izvanrednom događaju, velikoj nesreći i katastrofi na području nadležnosti.

Članak 11.

(1) Dijelom Državnog plana koji se odnosi na pripravnost, mobilizaciju i narastanje operativnih snaga razrađuju se postupci pripravnosti, mobilizacijske pripreme i mobilizacija operativnih snaga sustava civilne zaštite te njihovo plansko i sukcesivno uključivanje u aktivnosti sustava civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama.

(2) Planiranje mobilizacije provodi se na temelju odredbi provedbenog propisa o mobilizaciji, uvjetima i načinu rada operativnih snaga sustava civilne zaštite i primjenom relevantnih odredbi drugih provedbenih propisa na području civilne zaštite te osobito sadrži:

- organizaciju popune operativnih snaga civilne zaštite
- organizaciju i provođenje mobilizacije operativnih snaga sustava civilne zaštite po prioritetima uključivanja u provođenje mjera i aktivnosti sustava u velikim nesrećama i katastrofama.

(3) Osim provođenja mobilizacije dijelom Državnog plana koji se odnosi na pripravnost, mobilizaciju i narastanje operativnih snaga utvrđuju se i zadaće i način koordinacije svih sudionika sustava civilne zaštite (zasebno Vlade Republike Hrvatske, središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove civilne zaštite, središnjih tijela državne uprave i drugih državnih tijela, Oružanih snaga Republike Hrvatske i policije, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave) kao i operativnih snaga sustava civilne zaštite (zasebno stožera civilne zaštite, operativnih snaga vatrogastva, operativnih snaga Hrvatskog Crvenog križa, operativnih snaga Hrvatske gorske službe spašavanja, udruga, postrojbi i povjerenika civilne zaštite, koordinatora na lokaciji i pravnih osoba u sustavu civilne zaštite) te građana koji su se temeljem odredbi Zakona o sustavu civilne zaštite obvezni uključiti u provođenje mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama.

Članak 12.

(1) Mjere civilne zaštite u Državnom planu razrađuju se radi definiranja postupanja u provođenju aktivnosti spašavanja i otklanjanja posljedica u svim ugrozama koje su uzrokom velike nesreće i katastrofe po razinama spremnosti sustava civilne zaštite iz članka 5. ovog Pravilnika.

(2) Mjere civilne zaštite temeljno obuhvaćaju sve potrebne mjere i aktivnosti koje provode sudionici i operativne snage sustava civilne zaštite, a koje je potrebno poduzeti radi spašavanja ljudi, materijalnih dobara i okoliša u poplavama, u slučaju potresa, požara na otvorenom, ekstremnih temperatura, epidemija i pandemija, snijega i leda, industrijskih, nuklearnih i radioloških nesreća i suša, odnosno u svim izvanrednim događajima kada operativne snage iz prve grupe sudjeluju u otklanjanju njihovih posljedica.

(3) U Državnom planu utvrđuju se konkretne planske operativne mjere za nediskriminatorno postupanje sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite prema osobama s invaliditetom s ciljem njihove zaštite i sigurnosti u slučaju katastrofe (prirodne ili tehničko – tehnološke) kao i u slučajevima oružanih sukoba i humanitarnih kriza. Planom se razrađuje i način provođenja tih obveza te potrebne snage i mjere koje se detaljnije razrađuju u planovima djelovanja civilne zaštite JLP(R)S.

(4) U Državnom planu utvrđuje se metodološki okvir za sektorsku procjenu posljedica katastrofe (sektori: spašavanje, zbrinjavanje, zdravstvo, opskrba vodom i hranom, sigurnost, okoliš, energetika, telekomunikacije, promet, obrazovanje, poljoprivreda, kulturna baština, i dr.).

(5) Mjere civilne zaštite obvezno se razrađuju i planovima djelovanja civilne zaštite općina, gradova, Grada Zagreba i županija i to:

- u slučaju kada su te prijetnje u Procjeni rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku za njihova područja utvrđene rizikom neprihvatljive razine
- u slučajevima kada se radi o rizicima neprihvatljive razine utvrđenih njihovim procjenama rizika od velikih nesreća
- za potrebe operativne primjene Vanjskih planova koje su u obvezi izraditi na temelju odluke čelnika središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove civilne zaštite
- kada se u njihovim planovima razrađuje provođenje mjera civilne zaštite iz Državnog plana.

Članak 13.

Mjere i aktivnosti sustava civilne zaštite u spašavanju od poplava sadrže:

1. organizaciju provođenja obveza iz Državnog plana obrane od poplava (način suradnje s kapacitetima Hrvatskih voda)
2. organizaciju pružanja pomoći ugroženim JLP(R)S